

Chodil kolem golem?

Část první

Na lednových vycházkách se tradičně seznamujeme s širším historickým centrem Prahy. Nejmenší je tomu i letos. Dnešní výprava bude krátká, ale bude toho na ní dost k pokoukání. Zahájíme ji před stanicí metra trasy A Hradčanská, kde na třídě Milady Horákové vyhledáme mezi domy jakési loubí spojující dvě budovy a průchodem mezi nimi pronikneme do ulice K Brusce. Tou se dostaneme do parčíku za ulicí Na Valech. Nese jméno Charlotty G. Masarykové. Čelně proti nám, víceméně uprostřed parčíku, nalezneme Píseckou bránu, což jest jedna z mála dochovaných bran pražského opevnění (0,3 km). Byla

foto: Čornej

Hanavský pavilon

vystavěna v roce 1721. Od Písecké brány se posuneme ulicí K Brusce na druhou stranu parčíku do ulice Mariánské hradby, kde od zastávky tramvaje přejdeme do areálu letohrádku královny Anny. Ruká se mu Belveder (0,2 km). Byl vybudován v polovině 16. století a tvrdí se o něm, že se jedná o nejčistší renesanční stavbu na sever od Alp. Před letohrádkem stojí uprostřed zahrady bronzová Zpívající fontána z let 1564 - 1568. Když přiložíte ucho zespu do

zvonoviny, uslyšíte „zpívat“ dopadající kapky vody. Po prohlídce se vrátíme na Mariánské hradby a dáme se vpravo do prvních pražských veřejných sadů - Chotkových. Byly založeny roku 1833 hrabětem Chotkem. V sadech se neopomineme zastavit u příjemného zákoutí s pomníkem básníka Julia Zeyera. Pomník ve tvaru jeskyně z roku 1913 zdobí sochy znázorňující hlavní postavy básnických děl. Chotkovými sady se pak proklíčujeme k lávce klenoucí se přes Chotkovu ulici. Z lávky je vlevo za tramvajovou křižovatkou vidět v zahradě s několika borovicemi symbolistická Bilkova vila z let 1910 - 1912. Za lávkou vstoupíme do Letenských sadů, které byly zřízeny po roce 1858, současná úprava pochází z padesátých let minulého století. Vpravo na dohled stojí pyšně na baště sv. Máří Magdalény Kramářova vila. Jedna z nejvládnějších pražských vil, pocházející z roku 1914, je vládní rezidencí obývanou od roku 1998 předsedou vlády. Protože nejsme na návštěvu pozváni, kráčíme sady ještě chvíli přímo po hlavní cestě, jenže vbrzku se i my odkloníme mírně vpravo, konkrétně k zajímavé secesní stavbě, kterou je Hanavský pavilon (0,8 km). Byl ulit ze železa v komárovských slévárnách knížete Hanavského pro Zemskou jubilejní výstavu v roce 1891. Na Letnou byl přestěhován roku 1898. Slouží jako restaurace. Od Hanavského pavilonu je krásný výhled na obří Vltavy s řadou mostů, jež je vděčným tématem fotografů. Dole pod námi na břehu řeky registrujeme Úřad předsednictva vlády České republiky v bývalé Strakoně akademii pro děti zchudlých šlechticů. Po obejití Hanavského pavilonu pokračujeme znovu hlavní parkovou cestou, rovnoběžně s tokem Vltavy, k místu, kde se kývá metronom (0,3 km). Dříve odtud shlížela přes stříbropěnnou řeku na území Starého Města a Josefova monstrózní socha generalisima J. V. Stalina. Osud tomu chtěl, aby dominovala Letné sedm let (1955 - 1962). S jejím odstředem ožily úvahy o tom, co

by ji mělo nahradit. Vůbec lokalita letenské pláně přitahovala s periodickou křivkou politiky k zadávání různých urbanistických studií o její zástavbu. Je jen s podivem, že se na tak lukrativních pozemcích ještě nestalo. Letenskými sady poté dále šlapeme parkovou cestou držíce původní směr. Nad hlavami se nám rozprostírají koruny stromů, které tvoří jakousi protihlukovou clonu od rušného nábřeží Edvarda Beneše, kopírujícího terén vpravo pod kopcem, a od o něco více rušnější třídy Milady Horákové vlevo na naší úrovni. Právě tam mezi stromy probleskuje i plocha, jež bývala v minulosti využívána k různým účelům. Například v roce 1261 na letenské pláni proběhla korunovační slavnost Přemysla Otakara II., bývaly tu estrády či cirkusová představení. Za socialistické éry tudy maširovaly vojenské přehlídky a prvomájové průvody. Ve dvou dnech, 25. a 26. listopadu, roku 1989 se zde sešel ohromný dav lidí vždy o síle asi 750 000 osob, aby v doposud největších manifestacích dějin českého národa demonstroval svoji vůli po změně vládnoucího režimu. Pódiem k projevům protagonistů sametové revoluce se stala rampa tribuny fotbalového stadionu Sparty Praha. Ostatně, Letná je územím též sportu zaslíbeným. Blíže se ke „kachlíkové“ budově ministerstva vnitra ČR a ke Gymnáziu Nad Štolou můjme dětské hřiště a za ním tenisové kurty, zašly zbytek slávy LTC Praha, vznikly jako tenisový kroužek oddílů Slávie Praha. Fotbalisté Slávie „éry Pláničkovy“ měli nedaleko odsud svůj svatostánek. Za tenisovými kurty na úrovni vchodu do konstruktivistické budovy Technického muzea z roku 1940 je k vidění altán nejstaršího funkčního podstavěného dětského kolotoče v Evropě a druhého na světě. Byl provozován od roku 1892 nejprve na Vinohradech, na Letné je od roku 1894. V blízoučkém sousedství nás vabí světlá silueta Letenského záměčku. Původně vyrostl v roce 1692 jako královská dvorana, ale několikrát byl rekonstruován. V roce 1863 byl přeměněn na restauraci Letenské sady. Ještě před záměčkem u ukazatele odbočíme vpravo na klikatou cestičku, po níž a po schodišti sestoupíme z Letné ke Štefánikovu mostu

(0,8 km). Zde ústí 423,3 m dlouhý silniční tunel dopravně spojující centrum Prahy s Bubenčí a Dejvicemi. Byl otevřen v roce 1953. Je zajímavostí, že právě tady byla v letech 1891 - 1922 provozována vodní lanová dráha tažená od mostu k záměčku. Překonávala výškový

kostel svatého Haštala románského původu z konce 12. století. Při něm byl špitál kláštera sv. Anežky, později křížovníků s červenou hvězdou. Na románský kostel navázal v první polovině 14. století gotický, jenž koncem 17. století lehl popelem a dostal poté dnešní barokní podobu. Okolí Haštalského náměstí s nepravděpodobnými a různě lomenými uličkami může v ledaskom vyvolat pocit tajemna. Tak jako před desítkami let v autorovi chlapeckých příběhů Jaroslavu Foglarovi, který s největší pravděpodobností právě sem umístil legendární Stínadla. Z Haštalského náměstí jdeme Haštalskou ulicí na jakési náměstíčko, jemuž se říká Kozí pláček. Odtud následně zamíříme do Vězeňské ulice, abychom se ocitli na Josefově, a tudíž v části bývalé Prahy Židovského Města, která byla ghettem židovského obyvatelstva. Na rohu Kozího pláčku a Vězeňské je restaurace Česká hospoda, dříve U Sportovců a ještě dříve Herrmanns Café Savoy, v níž se dostalo Franzi Kafkovi 4. října 1911 „židovského prozření“ a kam se proto rád vracel. Ke konci Vězeňské ulice si vpravo na rohu s ulicí U Staré školy všimneme Židovského muzea (0,25 km). Do ulice U Staré školy umístil svůj mystický příběh o Golemovi spisovatel Gustav Mayrink. V další boční ulici, Dušní, je za pomníkem s postavou Franze Kafky výstavná Španělská synagoga. Již v první polovině 12. století však tady stávala stará synagoga zvaná Templ či Stará škola. Bývala centrem tzv. východního ritu. Časem prodělala mnoho změn až do dnešního pseudomaurského vzhledu z roku 1868. Na rohu Dušní a Vězeňské ulice stojí na výběžku „křesťanské půdy“ v základech gotický kostel svatého Ducha barokně upravený po roce 1679. Před kostelem je socha sv. Jana Nepomuckého od F. M. Brokofa z roku 1727. Na ulici Vězeňskou navazuje ulice Široká. Tou se posuneme na křižnici s ulicí Pařížskou, do níž vstoupíme otáčivši se o devadesát stupňů vpravo.

Pokračování v čísle 2/2008

Pavel Čornej

foto: Čornej

Rásoňka

rozdílný 38 m. V letech 1926 - 1936 ji nahradil první pražský pohyblivý chodník. Vltavu přejdeme po Štefánikově mostě, který byl otevřen v roce 1951 coby Švermův na místě doslouživšího mostu císaře Františka Josefa I. (též Eliščin) z roku 1868. Za Štefánikovým mostem na pravém břehu Vltavy otevřeme druhou polovinu procházky. Na začátku Revoluční ulice před palácem Vltava odbočíme vpravo do ulice Rásoňka. Po pravé ruce máme budovu ministerstva průmyslu, čelem k nám stojí kostel svatého Salvátora a za ním kostel sv. Františka. Ten druhý byl vysvěcen již roku 1234. Oba jsou součástí Anežského kláštera, založeného roku 1233 Václavem I. na popud své sestry Anežky, jež sem uvedla řád klarisek (ženská odnož františkánů). U zdi areálu kláštera se ulice Rásoňka stáčí vlevo do úzké uličky, která nás vyvede bokem od Anežského kláštera na Haštalské náměstí (0,6 km). Uprostřed něho stojí

Na výškové budově pracují dva dělníci a slyší záchranku. „To je ale výkon“ povídá jeden druhému. „Ještě to není ani pět minut, co mi spadlo na ulici kladivo, a ... (viz tajenka)!“

Křížovku poskytl Vydavatelství Balzám

PIVOVARY STAROPRAMEN

Úspěšní luštitelé získají pivní ceny od společnosti Pivovary Staropramen. Pivovary Staropramen jsou druhým největším výrobcem piva v České republice a svým zákazníkům nabízejí nejširší portfolio pivních značek. To tvoří značky Staropramen - Ležák, Granát, Světlý, Černý, Braník, Ostravar a pivní speciály Velvet a Kelt. Nabídku doplňují belgická piva Stella Artois, Hoegaarden, Leffe a Belle-Vue Kriek. Společnost provozuje také vlastní síť značkových hospod Staropramen. Neznámější je hospoda Potrefená husa, kterou můžete navštívit již v osmi městech.

Více informací najdete na:
www.pivovary-staropramen.cz.

PIVOVARY STAROPRAMEN

Výherci z minulého čísla:

1. Marie Pešková
Strmý Vrch 1
Velká Chuchle

2. Jiří Fišer
Ke Splávku 186
Lipence

3. Jana Kočová
nám. Osvoboditelů 1362
Radotín

Pomůcka: Ráma, tras zakř.	Územní správní jednotka	Půvab	Roman- tický ráz	Španělská chůva	3. DÍL TAJENKY	Cihla rašeliny na topení	Ovanout	Přítel	Plošné míry
Místo na obvodu						Zátoka			
Odevy výrazných znaků						Vážené vepřové maso Sušenka			
Hrdina indického eposu Rámájana					Prodejný Umělecká hvězda				
Nejvyšší karty				Nábožen. skupina Evropanka					Mohutné špičky
1. DÍL TAJENKY							SPZ okr. Rychnov nad Kněž. Set		
	Krátký hřebík s kulatou hlavou	Látka sopéčného původu Dóm				Velká místnost obalu			
Skřípec na nos					4. DÍL TAJENKY Africké antilopy				
Zemlovka				Ztráta moci Stírače prachu				Utajené	Náradí k ruční dopravě nákladů
Domácky Olga				Velké bláto Dolovat					
Předložka			Kruhy Měsíc (básn.)					Chem. zn. kryptonu Cvičení	
	Výrůstky z pokočky Vrzení						SPZ okr. Chrudim Špatné věci		
Šrouby do dřeva						Obyčej 2. DÍL TAJENKY			
Úder									Skofáпка píše
Jeden ze smyslů									Lidový pěvec a recitátor

Znění tajenky křížovky z minulého čísla:

„sedněte si“

jméno.....tel. spojení.....
adresa.....
znění tajenky.....

V případě, že se chcete zúčastnit slosování o věcné ceny, zašlete nebo doneste vyluštěné znění tajenky vepsané do ústřížku pod křížovkou. Ústřížek odstříhnete a doručte na adresu redakce: V. Balého 23, 153 00 Praha - Radotín. Na obálku napište heslo KŘÍŽOVKA, kontaktní adresu nebo telefonní číslo. Do slosování budou zařazeni pouze úspěšní luštitelé tajenky. Výherci si svojí výhru mohou převzít na adrese redakce. Ústřížky s vyluštěným textem budou zařazeny do slosování, pokud dojdou do redakce nejpozději do 4.2.2008.

Lékařská poradna

Urologie v roce 2008

Na přelomu roku jsem přislíbil redakci urologický příspěvek do medicínské rubriky. Dlouho jsem přemýšlel, jak s optimizmem sobě vlastním formulovat krátce a přesně to, co se v medicíně odehrálo na přelomu roku a jak se situace bude pravděpodobně vyvíjet. Řeknu úvodem jediné: Většina z Vás bude nemocná, je jasné, že se my, lékaři, budeme o Vás, své pacienty, i nadále starat, jako doposud. Všichni se budeme snažit pracovat dobře, erudovaně a lidsky, jak nám velí naše svědomí a jak vyjadřuje naše tradiční Hypokratova přísaha.

Zdravotnictví se nyní jako poslední společenský obor mění v souladu s ekonomikou na zdravotnictví nesocialistické. Co se změnilo, je jasné: Budeli kdokoli z nás potřebovat lékařskou péči na dobré odborné úrovni, bude muset něco zaplatit. Co a kolik se časem přesně vymezi, ale je jasné, že kvalitní péče bude muset být kvalitně finančně ohodnocena tak, jak je tomu běžné na celém světě. My, lékaři, se kontinuálně snažíme zlepšovat lékařskou péči ve všech jejích rozměrech. Z léčebných prostředků se snažíme používat ty nejkvalitnější, tj. kvalitní a dostupné léky, nové převazové techniky a materiály, nové technické prostředky diagnostické i terapeutické. S použitím těchto metod se nám v roce 2007 podařilo diagnostikovat a ošetřit nebyvale velké množství závažných onemocnění. K těm nejhorším nemocem patřila a patří nádorová onemocnění.

U nás v urologii jde zejména o nádory prostaty, nádory močového měchýře a nádory ledvin. Jejich

diagnostika a léčba je jednou z ekonomicky nejnáročnějších. Díky naší spolupráci s urologickou klinikou I. LF UK Praha, Českou akademií věd a Evropskou urologickou asociací se nám podařilo zařadit naše nejtěžší a nejsložitější pacienty s těmito nepříznivými diagnosami do grantových odborných studií těchto institucí. Ty pacientům zajistily náročnou léčbu ze zdrojů pro výzkum a vědu. Pro ilustraci - jediný rok moderní kombinované léčby pacienta s pokročilým nádorem prostaty se pohybuje kolem 650 000 Kč a jen jeho menší část je hrazena pojišťovnamy.

Od ledna 2008 započneme mimořádnou akci, celoevropsky nazvanou: „Včasná diagnostika nádorů prostaty“. Celá akce bude spočívat v plánovitě a postupně preventivním vyšetření všech mužů nad 50 let. Její součástí bude rutinní urologické vyšetření, hrazené pojišťovnou, a speciální laboratorní vyšetření krve s rozbořením nádorových markerů. Tyto rozborů nebudou čerpány z finančních prostředků zdravotního pojištění. Tato částka se nyní pohybuje kolem 1000 Kč na jednoho vyšetřeného pacienta. Zařazení našeho pracoviště do této akce je výsledkem dobrého odborného hodnocení naší práce v uplynulých letech.

Na závěr tohoto krátkého sdělení mi dovozte, abych Vám, našim pacientům, popřál hodně zdraví, štěstí a úspěchů v roce 2008.

MUDr. Pavel Pokuta,

Urologická a andrologická péče,
Sídliště 1100, poliklinika Radotín,
tel.: 257912444